

Kuolemajärven pitäjäjuhla
Päätössanat Seppo Pirhonen
Turku VPK:n talo 13.9.2015

"Talo män, muta tapetit jäi! Sanoi karjalaisisäntä, kun korvausobiligaatioitaan tarkasteli." Tämä evakkokasku tiivistää karjalaisen mielenlaadun. Menetyksen keskelläkin on jotain myönteistä, joka puetaan huumoriin. Noilla korvausobligatioilla, kultareunaisilla, korvattiin noin 40 prosentin osuus menetyksestä omaisuudesta ja niillä lunastettiin uusi asutustila. Maanhankintalaki, jonka soveltaminen alkoi 70 vuotta sitten oli suomalainen ratkaisu lähes puolen miljoonan evakon, sotapakolaisen, siirtoväen, siirtokarjalaisen kotouttamiseksi uusille asuinsijoille. Ratkaisu oli ainutlaatuinen Euroopassa ja koko maailmassa ja nopeasti toteutettu. Karjalaiset kiinnittyivät yhteiskuntaan ja uusiin asumisyhteisöihin niin maalla kuin kaupungeissa. Siksi lehtemme teema on asutustoiminta.

Murre tuotti aluksi hankaluuksia. Pohjalainen opettaja arveli kummallisen murteen häviävän, kun oppilaat alkavat seurustella täkäläisten ihmisten kanssa. Koulutyttöjen vastaus kuului: "Eihä meiltä muuta jääntkää ko muistot ja murre, a ne myö meinataa molemmat pittää."

Väliajalla kuuntelin teitä ja kylhä siel haasteltiin, mutta aika moni teki sen varsinaissuomalaisella murteella. Haastamal murre säilyy ja muistoi on kerätty kirjoin ja lehen ja kansii välillä. Kottiiviemisiks viel ostamaa ja nyt tuotteita on halpuutettu, jotta nuukempiiki kykenöö ostamaa.

Kuolemajäveläisten Facebook-sivulla oli tänä aamuna 420 tykkääjää. Kolme lisää tällä viikolla. Juuret Kuolemajävellä suljetussa ryhmässä, johon kyllä pyydetessä pääsee mukaan, oli 290 jäsentä. Lisäksi on www.kuolemajarvi.fi ja verkkolehti. Ajan tasalla pysyy niitä seuraamalla.

Aina yhteydenpito ei ole ollut yhtä helppoa. Kuolemajärveläiset emännät tapasivat Kouvolassa keväällä -45 Keskustelu meni näin:

- Mis työ nyt asuttakkaa?
- A ei myö nii ettääl ollakkaa ko viime kerraal. Myö asutaa Luumäel.
- No millasta siel on asuu?
- Mänishä tuo ko sais noilt petoloilt rauhan.
- Onks siel pettoikii?
- Onha niitä. Viime syksyyn vei sus lampaan ja nyt kevvääl vei kansahuolto lehmän.

Tarinat jäävät elämään, jos ne tallennetaan ennen kuin kertojat loppuvat. Karjalaisten ja siinä joukossa kuolemajärveläisten vaiheet ovat tärkeitä nostaa korostetusti esille, kun lähestymme itsenäisyyden 100-vuotijuhlaa.

Yksivuotias pojanpoikani Joose katsoo aina ensimmäisen lipputankoon, kun hän tulee meille. Hän ei osaa vielä sanoa lippu tai viiri sanoja. Hänellä on siihen oma sanansa. Pappa ptu. Moneen kertaan katsomme Kuolemajärven isännänviiriä ja kertaamme sitä, kun yhdessä sen tankoon nostimme. Hyvät ystävät näyttäkää tekin väriä ja hankkikaa isännänviiri lippusalkoon. Siitä voi alkaa monen pihalla kävijän kiinnostus kuolemajärveläisyyteen.

Sanoin alussa, että olette löytäneet perille uuteen juhlapaikkaan. On aika kiittää teitä siitä, että tulitte ja teitte tästä juhlan. Kiitos kaikille esiintyjille ja talkoolaisille! Turvallista kotimatkaa. Kyllä karjalaiset löytävät perille. Sen on historia opettanut.